

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 111g/2025
privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 443 alin. (8) din Codul contravențional
*(încheierea procesului-verbal în absența persoanei în a cărei privință a fost
pornit procesul contravențional)*

CHIȘINĂU

12 august 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Maria Arhir, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 mai 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 august 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „poate încheia procesul-verbal și în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional” din articolul 443 alin. (8) teza întâi din Codul contravențional, ridicată de dl Iulian Timotin, parte în dosarul nr. 5r-3739/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Natalia Patrașcu de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 19 august 2024, dl Iulian Timotin a fost sancționat contravențional pe baza articolului 236 alin. (1) (*depășirea vitezei de circulație stabilite pe sectorul respectiv de drum de la 10 la 20 km/oră*) din Codul contravențional.

4. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție, încheiat, pe baza articolului 443 alin. (8) din Codul contravențional, în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, contravenția menționată a fost comisă la 24 iunie 2024, orele 06:53, și a fost constatată cu ajutorul unui mijloc special, din categoria mijloacelor tehnice certificate sau omologate și verificate metrologic.

5. La 23 septembrie 2024, Iulian Timotin a formulat o contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei de sancționare, emise de agentul constatator.

6. La 16 aprilie 2025, în cadrul examinării contestației, dl Iulian Timotin a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „poate încheia procesul-verbal și în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional” din articolul 443 alin. (8) teza întâi din Codul contravențional.

7. Printr-o încheiere din 5 mai 2025, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

9. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 443 Conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție

„[...]”

(8) În cazul în care contravenția prevăzută la capitolul XIII al cărții întâi a fost constatată cu ajutorul mijloacelor tehnice certificate sau al mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, agentul constator, după stabilirea identității conducătorului de vehicul, **poate încheia procesul-verbal și în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional.** În procesul-verbal încheiat în cazurile prevăzute de prezentul alineat se indică tipul, modelul și numărul de identificare al mijlocului special cu ajutorul căruia a fost constatată contravenția.

[...]”

Articolul 443¹

Constatarea contravențiilor cu mijloace tehnice certificate/omologate și/sau cu mijloace de măsurare adecvate și verificate metrologic sau etalonate în conformitate cu prevederile actelor normative și încheierea procesului-verbal în cazul acestor contravenții

„(1) În cazul autosesizării privind săvârșirea contravențiilor prevăzute la art. 236, 238 și art. 240 alin. (2), constatate cu mijloace tehnice certificate/omologate și/sau cu mijloace de măsurare adecvate și verificate metrologic sau etalonate în conformitate cu prevederile actelor normative ce funcționează în regim automatizat, dacă agentul constator este în imposibilitate de a determina identitatea conducătorului vehiculului, acesta expediază o

solicitare la domiciliul (sediul) proprietarului sau al posesorului vehiculului privind depunerea declarației cu privire la identitatea conducătorului vehiculului, cu informarea despre răspunderea contravențională sau penală pe care o poartă în caz de necomunicare a informației solicitate sau de comunicare a informației false. Solicitarea este expediată prin poștă, cu scrisoare recomandată cu aviz de primire, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea solicitării și confirmarea primirii acesteia.

(2) După recepționarea solicitării agentului constatator, proprietarul sau posesorul vehiculului (persoană fizică sau juridică), în termen de 60 de zile lucrătoare, este obligat să depună la autoritatea competentă din cadrul căreia face parte agentul constatator o declarație cu privire la identitatea conducătorului vehiculului în momentul săvârșirii contravenției constatate în condițiile alin. (1), care va conține:

a) numele, prenumele, domiciliul, datele de contact și semnătura proprietarului vehiculului;

b) numele, prenumele, domiciliul și datele de contact ale persoanei căreia i-a fost transmis vehiculul cu care a fost săvârșită contravenția;

c) după caz, alte informații relevante.

[...]

(4) În cazul în care, în termenul prevăzut la alin. (2), proprietarul sau posesorul vehiculului comunică identitatea conducătorului vehiculului cu care a fost săvârșită contravenția, agentul constatator încheie în privința conducătorului proces-verbal cu privire la contravenție în condițiile art. 443 alin. (8).

(5) În cazul în care, după expirarea termenului prevăzut la alin. (2), proprietarul sau posesorul vehiculului nu a comunicat identitatea conducătorului vehiculului cu care a fost săvârșită contravenția, agentul constatator încheie în privința proprietarului sau posesorului vehiculului un proces-verbal cu privire la contravenție, cu aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în condițiile art. 443 alin. (8).

(6) În cazurile prevăzute la alin. (3) și (4) ale prezentului articol, copia de pe procesul-verbal se înmânează în modul prevăzut la art. 382 alin. (7).”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției susține că, pe baza prevederilor contestate, procesul-verbal cu privire la contravenția din domeniul circulației rutiere constatată cu ajutorul mijloacelor tehnice certificate sau omologate și verificate metrologic, poate fi încheiat în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional.

11. Astfel, în opinia sa, pe de o parte, prevederile contestate îi permit agentului constatator să sancționeze o persoană care are în posesie un automobil, inclusiv în cazul în care aceasta nu a condus mijlocul de transport în momentul săvârșirii contravenției constatate cu mijloace speciale. Autorul sesizării mai menționează că, în cazul său, automobilul cu care a fost comisă contravenția (depășirea vitezei de circulație) este procurat în leasing de la o companie-locator, care, *de jure*, este proprietara acestuia. Conform contractului de leasing financiar, autorul sesizării este locatar și, respectiv, posesor al automobilului. Totodată, pe baza unei procuri date de autorul

sesizării, mijlocul de transport în discuție poate fi condus și de alte 2 persoane terțe. În consecință, agentul constator a sancționat posesorul automobilului.

12. Pe de altă parte, în opinia autorului sesizării, prevederile contestate lipsesc persoana indicată ca contravenient de posibilitatea formulării unor obiecții la procesul-verbal încheiat în absența sa.

13. De asemenea, autorul sesizării pretinde că textul contestat contravine articolelor 378 alin. (1), 382 și 384 alin. (2) din Codul contravențional, care reglementează participarea la procesul contravențional a persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, precum și condițiile citării acesteia.

14. Autorul susține că prevederile contestate îi afectează accesul liber la justiție și dreptul la apărare, garantate de articolele 20 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „poate încheia procesul-verbal și în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional” din articolul 443 alin. (8) teza întâi din Codul contravențional. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză contravențională în care se contestă legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, încheiat în absența persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional (a se vedea §§ 3-4 de mai sus). Curtea admite că dispozițiile contestate ar putea fi aplicate la examinarea cauzei.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

21. Autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 20 (*accesul liber la justiție*) și 26 (*dreptul la apărare*) din Constituție.

22. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție, Curtea reține că, potrivit articolului 448 din Codul contravențional, decizia agentului constator, inclusiv procesul-verbal cu privire la contravenție, indiferent dacă a fost încheiat în prezența sau în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, poate fi contestată prin intermediul autorității din care face parte agentul constator. În cel mult 5 zile lucrătoare de la data depunerii contestației,

agentul constatator o expediază, împreună cu dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă. Termenul de contestare a deciziei agentului constatator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă în condițiile articolului 447¹ alin. (8) din Cod. Curtea observă că autorul sesizării este parte într-un proces în care instanța va examina legalitatea deciziei agentului constatator, pe care acesta a contestat-o. Prin urmare, prevederile contestate nu interzic și nici nu limitează exercițiul accesului liber la justiție garantat de articolul 20 din Constituție.

23. Curtea observă că, prin raportare la articolul 26 din Constituție, autorul sesizării pretinde, în principal, că prevederile contestate ar permite sancționarea oricărei persoane, iar aceasta este lipsită de posibilitatea de a face obiecții la procesul-verbal încheiat în absența sa.

24. Curtea reține că, pe baza prevederilor contestate, procesul-verbal se încheie în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional în cazul în care (i) contravenția în domeniul circulației rutiere a fost constatată cu ajutorul mijloacelor tehnice certificate sau al mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic și (ii) identitatea conducătorului de vehicul a fost stabilită de către agentul constatator. În procesul-verbal încheiat în asemenea cazuri se indică tipul, modelul și numărul de identificare al mijlocului special cu ajutorul căruia a fost constatată contravenția.

25. Curtea constată că, având în vedere specificul contravențiilor în domeniul circulației rutiere, legislatorul a instituit reguli speciale privind constatarea și examinarea acestora.

26. În acest sens, Curtea are în vedere că informația referitoare la asemenea contravenții este centralizată în Sistemul informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții (în continuare – Sistem), care reprezintă totalitatea resurselor și tehnologiilor informaționale, a mijloacelor tehnice de program, a metodologiilor aflate în interconexiune și destinate păstrării, prelucrării și utilizării informațiilor cu caracter contravențional în cadrul Sistemului (a se vedea articolul 2 din Legea nr. 185 din 11 septembrie 2020 cu privire la Sistemul informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții).

27. Potrivit Conceptului Sistemului informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții, centralizarea informației cu caracter contravențional în Sistem permite asigurarea funcționării eficiente a tuturor organelor și instituțiilor de stat, investite cu atribuții de constatare și/sau de soluționare a cauzelor contravenționale (a se vedea preambulul Anexei nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 517/2022).

28. Acest sistem informatic permite înregistrarea în format electronic a faptelor calificate ca contravenții în domeniul circulației rutiere.

29. În vederea asigurării formării corecte a resursei informaționale și a calității datelor, în Sistem se asigură interacțiunea și schimbul de date cu alte resurse informaționale, între altele, cu Registrul de stat al transporturilor, care oferă acces la informația tehnică, economică și juridică despre mijloacele de

transport auto și moto, tractoarele, mașinile și mecanismele specializate pentru construirea drumurilor, precum și despre posesorii acestora, în scopul verificării numărului de identificare al vehiculului, titlului de proprietate, titularului certificatului de înmatriculare și altele, după caz, și cu Registrul de stat al conducătorilor de vehicule, care oferă acces la informații privind conducătorii de vehicule, persoanele care solicită permis de conducere (a se vedea pct. 41 subpunctele 2) și 3) din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 517 din 22 iulie 2022 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții și a Regulamentului cu privire la evidența unică a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții).

30. Astfel, constatarea contravențiilor în domeniul circulației rutiere se face cu ajutorul mijloacelor tehnice certificate sau al mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, ale căror date se consideră corecte și veridice.

31. În cazul contravențiilor din domeniul circulației rutiere, constatate cu ajutorul mijloacelor tehnice certificate sau al mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic ce funcționează în regim automatizat, agentul constator se autosesizează cu privire la săvârșirea contravenției în baza secvențelor video sau imaginilor foto importate în regim automatizat în Sistem din Sistemul automatizat de supraveghere a circulației rutiere „Controlul traficului”, prin emiterea, în formă de document electronic în cadrul Sistemului, a raportului de înregistrare a contravenției (a se vedea pct. 25 din Anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 517/2022).

32. Curtea reține că, în condițiile articolului 443 alin. (8) din Codul contravențional (care conține prevederile contestate), încheierea procesului-verbal cu privire la contravenția constatată cu ajutorul mijloacelor speciale se bazează astfel pe date obiective, cu un grad înalt de precizie, obținute cu ajutorul unor mijloace tehnice care funcționează într-un sistem integrat.

33. Curtea nu reține criticile autorului sesizării în partea în care acesta pretinde că textul contestat ar permite sancționarea oricărei persoane, de vreme ce una din condiții care trebuie întrunită pentru a fi încheiat un proces-verbal în lipsa persoanei vizate, pe baza articolului 443 alin. (8) din Codul contravențional, este stabilirea identității conducătorului de vehicul de către agentul constator, potrivit procedurii reglementate la articolul 443¹ din Cod.

34. Astfel, din analiza sistemică a reglementărilor pertinente, se observă că persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional nu-i este impusă recunoașterea vinovăției și nici nu-i este limitat dreptul de a se apăra.

35. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reținut că pentru a se stabili dacă procedura în ansamblu a fost echitabilă, este necesar să se determine dacă a fost respectat dreptul la apărare. În special, trebuie verificat dacă reclamantul a avut posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor și de a se opune folosirii acestora. Totodată, trebuie să se ia în considerare calitatea probelor, inclusiv să se clarifice dacă circumstanțele în care au fost obținute pun la îndoială credibilitatea sau exactitatea lor (a se vedea *Bykov v. Rusia* [MC], 10 martie 2009, § 90) (HCC nr. 22 din 6 august 2020, § 28).

36. Curtea observă că criticile avansate de autor se bazează de fapt pe o interpretare proprie a prevederilor contestate. O dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent (DCC nr. 171 din 8 decembrie 2022, § 24).

37. Totodată, Curtea observă că autorul excepției pretinde existența unor neconcordanțe dintre prevederile contestate cu prevederile articolelor 378 alin. (1), 382, 384 alin. (2) din Codul contravențional, în partea în care acestea reglementează participarea la procesul contravențional a persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional, precum și condițiile citării acesteia. Din această perspectivă, Curtea reamintește că examinarea constituționalității unei prevederi legale are în vedere compatibilitatea acesteia cu dispozițiile constituționale pretins a fi încălcate, nu compararea prevederilor cuprinse în același act normativ sau în acte normative diferite și emiterea unei concluzii care ar rezulta din comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Astfel, o pretinsă incompatibilitate între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 86 din 25 iulie 2024, § 27; DCC nr. 98 din 1 august 2024, § 25).

38. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „poate încheia procesul-verbal și în absența persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional” din articolul 443 alin. (8) teza întâi din Codul contravențional, ridicată de dl Iulian Timotin, parte în dosarul nr. 5r-3739/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 12 august 2025
DCC nr. 109
Dosarul nr. 111g/2025*